

Generálna prokuratúra nepovažuje školy za prioritu. Nekonala rýchlo a vyhla sa reakcii na dĺžku zatvorenia škôl v núdzovom stave.

Organizácia VIA IURIS a Iniciatíva Dajme deťom hlas sa v súvislosti so zatvorením škôl v núdzovom stave obrátili s podaním na Generálnu prokuratúru SR. Namietali, že školský zákon umožňuje zatvorenie škôl v núdzovom stave len krátkodobo, nie na desať mesiacov. Namietali tiež chaotické rozhodnutia, ktorými minister školstva od októbra 2020 zatváral školy bez toho, aby boli zohľadnené dopady na prístup k vzdelávaniu, duševné a fyzické zdravie detí a mladých ľudí. Generálna prokuratúra zvolila najľahšiu cestu – rozhodla až keď posledné opatrenie ministra školstva prestalo platiť a podanie odložila.

Slovensko patrí medzi krajiny Európskej únie s najdlhšie zatvorenými školami.¹ Študenti/ky od 10 rokov vyššie strávili súhrnne mimo školy až 10 mesiacov a niektorí stále nevedia, či sa do konca školského roka vrátia. Situácia je kritická pri stredoškólakoch, kde sme v dĺžke zatvorenia škôl tretia najhoršia krajina OECD.²

Iniciatíva Dajme deťom hlas a VIA IURIS preto 13. marca podali podnet na Generálnu prokuratúru SR (GP SR). Namietali, že mimoriadne prerušenie vyučovania v zmysle školského zákona implicitne znamená taký zásah do vyučovacieho procesu, ktorý je len krátkodobý. Na Slovensku sa však zatvorenie škôl stalo dlhodobým opatrením. Namietali tiež, že rozhodnutia ministra školstva o zatvorení škôl spôsobujú diskrimináciu, porušujú právo na vzdelávanie a sú zmätočné. Odvolali sa i na stanovisko verejnej ochrankyne práv.³

Generálna prokuratúra napriek závažnosti problému nejednala dostatočne rýchlo, ako napr. v prípade vyhlásenia núdzového stavu či vyhlášok Úradu verejného zdravotníctva, ale o podaní rozhodla až na konci zákonnej lehoty. A to napriek tomu, že jej zákon o prokuratúre ukladá rozhodovať tak, aby „zabezpečila dôslednú, účinnú a rýchlu ochranu práv a zákonom chránených záujmov.“⁴

Kým rozhodla, prestalo platiť aj posledné namietané rozhodnutie ministra a GP SR preto podanie organizácií odložila a k prístupu ku školám a právu na vzdelávanie v núdzovom stave sa nevyjadrila. **Napriek tomu, že GP SR môže konať aj iniciatívne, nielen na základe podnetu občanov, nezohľadnila nijako ani skutočnosť, že zrušené rozhodnutie ministra nahradilo nové,** ktoré ďalej ponechalo väčšinu škôl zatvorených.

Posledné platné rozhodnutie ministra školstva namietané v podaní organizácií pritom situáciu dohnalo do absurdna a prehĺbilo diskrimináciu detí. Rozhodnutie z 8.2.2021 totiž nechalo doma nielen stredoškólakov a žiakov druhého stupňa základných škôl, ale už aj mnohých žiakov prvých stupňov základných škôl a materských škôl. Umožnilo učiť prezenčne „prednostne“ len žiakov, ktorých rodičom povaha práce neumožňuje pracovať z domu. Výklad slova „prednostne“ závisel od individuálneho posúdenia školou a situácia dospela do stavu, keď mali rozdielny prístup k ústavnému právu na vzdelávanie detí z jednej rodiny či ulice – len preto, že každé chodilo do inej školy. Rozhodnutie platilo do 12.4.2021. Generálna prokuratúra vybavenie podnetu organizácií datuje k 29.4.2021.

„Dúfali sme, že vzhľadom na závažnosť zásahov do práva na vzdelanie, ktoré postihli v rôznej miere prakticky všetky deti a žiakov, bude prokuratúra konať rýchlo. Promptná odpoveď mohla pomôcť aj ministerstvu školstva prijímať vhodnejšie protipandemické opatrenia v školách,“ hovorí Eva Kováčechová, advokátka spolupracujúca s VIA IURIS.

„Slovensko otváralo školy ako posledné už minulú jar, po plošnom testovaní tiež uprednostnilo vianočné nákupy a chaty a aj dnes máme stále doma deti vo veku od 10-14 rokov v dvoch okresoch a stredoškólakov v takmer polovici okresov a uprednostnili sme fitness centrá, hotely či tisíc fanúšikov na štadiónoch. Ďalej

roztvárame nožnice medzi deťmi, prehľbujeme diskrimináciu a tvárime sa, že je to v poriadku. Nie je. Až 73 % mladých⁵ hovorí, že politici sa o nich nezaujímajú. Aj teraz našim prístupom posilňujeme vnímanie, že nám na deťoch a mládeži nezáleží. **Táto situácia sa nesmie zopakovať. Slovensko si ďalší školský rok nemôže dovoliť zatvoriť školy,**“ hovorí Andrea Hajdúchová z Iniciatívy Dajme deťom hlas.

Ak vláda deklaruje záujem poučiť sa zo situácie, musí pripraviť nový zákon o núdzovom stave, ktorý by predvídateľným a preskúmateľným spôsobom riešil všetky zásahy do ľudských práv, ktoré odhalila pandémia, vrátane práva na vzdelávanie. Vo vzťahu k školám by mala vláda konečne nasledovať odporúčania odborných organizácií (ECDC⁶ či WHO⁷) a príklady iných krajín, a školy nezatvárať. Dnes by sme sa už nemali rozprávať o tom, že žiaci/čky patria do školy, ale zisťovať v akom stave sa do škôl vracajú⁸ a akú pomoc potrebujú.

Kontakt pre médiá:

Eva Kováčechová, VIA IURIS, Tel: +421 905 560 159, email: kovacechova@kovacechova.sk

Andrea Hajdúchová, Iniciatíva Dajme deťom hlas, Tel: +421 908 700 857, email: andrea.hajduchova@ddh.sk

¹ UNICEF: [COVID-19 and School Closures](#), marec 2021

² OECD: [The State of School Education – One Year into the COVID Pandemic](#), March 2021

³ Verejná ochrankyňa práv: [stanovisko k zatvoreniu škôl](#), december 2020

⁴ Zákon o prokuratúre 153/2001, § 3 ods. 2.

⁵ Rada mládeže Slovenska: [Hodnoty mladých](#), január 2021

⁶ ECDC: [SARS-CoV-2 - increased circulation of variants of concern and vaccine rollout in the EU/EEA, 14th update](#), February 2021

⁷ WHO: [Schooling in the time of COVID-19: Opening statement at high-level meeting on keeping schools open and protecting all children amid surging COVID-19 cases](#), December 2020

⁸ Ipečko.sk: [Rok Covid-19 krízovej linky pomoci](#), apríl 2021